

Torlak među uvozničkim „ajkulama”

sreda, 18.03.2009. u 22:00

Opstanak i postojanje Instituta za virusologiju i imunologiju „Torlak”, naravno da je od nacionalnog značaja i niko ovu kuću nije pustio „niz vodu”, što su neke od olako izrečenih tvrdnji koje se mogu čuti ovih dana”, izjavio je juče za „Politiku” ministar zdravlja profesor dr Tomica Milosavljević.

Ministar zdravlja dodaje da je najbolji dokaz borbe i truda države da „Torlak” spase ulaganje od milion evra svake godine u ovu kuću. Prvo, za obnovu pogona za proizvodnju vakcine protiv gripa, drugo, za uspostavljanje proizvodne polio vakcine, cepiva za dečju paralizu.

– Niko ne spori nacionalni interes i potrebu da Srbija ima svoju proizvodnju vakcina, ali naš problem je kako da „Torlak” bude konkurentan svetskim proizvođačima, kada smo više od 20 godina „van sedla”. Zbog sankcija smo 1992. godine izgubili sertifikate za proizvodnju vakcina za američko i tržište jugoistočne Azije, a sada su pred proizvođačima vakcina veliki zahtevi u procedurama proizvodnje. Sada na tržištu imate 10 velikih proizvođača vakcina, „ajkule”, među kojima je „Torlak” sitna riba. Ipak, mi ne odustajemo od naše proizvodnje vakcina, imamo biznis planove, ulaganja, ali je teško kada ste bili 10 godina van igre – objašnjava dr Milosavljević.

Na pitanje zašto se „Torlaku” ne nađe odgovarajući strateški partner, ministar zdravlja kaže kako samo laici mogu misliti da je to lako i da uprkos tome što se „Torlaku” poslednjih godina diže cena i ulaže u njega, potraga za strateškim partnerom nije ni lak ni brz posao.

Dr Predrag Kon, epidemiolog i predsednik Radne grupe za primenu Plana aktivnosti pre i u toku pandemije gripa, smatra da imati svog, domaćeg proizvođača vakcina u svetlu priprema za pandemiju ptičjeg gripa, znači veliku stvar, jer bi se u protivnom mogli naći u nezavidnoj situaciji.

– Imamo domaću proizvodnju vakcine protiv difterije, tetanusa, velikog kašlja, oralne polio vakcine i „be-se-že” vakcine koju primaju i danas naša deca u domovima zdravlja i porodilištima. Mi smo primili te vakcine i zahvaljujući njima bili smo pošteđeni velikih epidemija. To ne sme da se zaustavi. Sa druge strane, činjenica je da je „Torlak” zaostao u tehničkoj proizvodnji i osavremenjivanju vakcina. Ne znam koliko je ekonomski održiv sadašnji Institut, to moraju da procene ekonomisti. Takođe potrebno je kadrovski ojačati ovu kuću, ali ovo je nacionalna institucija i treba je pomoći sa svih strana da stane na noge – stav je dr Kona.

Ovaj epidemiolog podseća da se čak i najotvoreniji protivnici vakcinacija ne bi usudili da prekinu program imunizacije, jer bi se stvorio vrlo brzo ogroman broj nezaštićene dece i virusi bi vrlo brzo doveli do epidemija, čije smo stravične slike svi zaboravili.

Milan Stajić, diplomirani biolog, specijalista mikrobiolog, šef odeljenja za proizvodnju vakcine difterije i autor proizvodnje seruma protiv otrova zmija, smatra da je opstanak „Torlaka” ne samo od nacionalnog, već i vojnostrateškog i zdravstveno preventivnog značaja.

– Kada bi Torlak stao i ništa ne bi proizvodio, da Srbija mora da uvozi sve potrebne vakcine, bilo bi nam godišnje potrebno oko 100 miliona evra. Sa šest ili sedam miliona evra ulaganja, ali da se kao državna kuća racionalno ponašamo, uspeli bismo da osavremenimo

tehnologiju proizvodnje polio vakcine i gripa, ali i bi dalje proizvodili naše dobre vakcine protiv tetanusa, difterije, velikog kašlja, tuberkuloze, ali one manje profitabilne, koje trebaju državi jer se nikada ne zna kada može izbiti epidemija, poput vakcine protiv tifusa ili kolere – kaže Stajić.

Stajić, koji je inače i na čelu Sindikata ove kuće, podseća da se Torlak prostire na sedam hektara zemlje, da u svom sastavu ima sedam velikih i mnogo manjih zgrada, a ipak propada. „Torlak” ima i 10 hektara zemlje u Jajincima, dobijenih da se tu proizvodi hrana za konje, zamorce, miševе i ovnove, životinje koje služe za izradu različitih vakcina i seruma. Nekad evropska i svetska kuća, „rudnik zlata” po bogatstvu dobijenom od izvoza vakcina, danas je „Torlak” spao na dva konja i nekoliko ovnova iz čije se krvi prave specijalne podloge na kojima se uzgaja vakcina protiv velikog kašlja.

Primarijus dr Radmilo Petrović, epidemiolog, koji je 35 godina radio u „Torlaku”, svestan je stvarne pozicije našeg proizvođača vakcina i konkurencije sa kojom sve teže može da se bori, ali smatra da prestanak rada ipak ne treba da bude opcija.

– Sigurno je da se „Torlak” ne sme ugasiti ili zatvoriti, ali je realno sagledati njegovu perspektivu. U svetu su se ukupnili proizvođači vakcina, a proizvodnja naših vakcina je izgubila korak sa savremenim tehnologijama. Svet su osvojile nove vakcine. Šansa „Torlaka” su vakcine na koje od nas još računa Svetska zdravstvena organizacija, koje su jevtine za proizvodnju i primenu, a koje se koriste u Africi i Indiji, gde su one dragocene u sprečavanju epidemije dečje paralize. „Torlak” je sada na nivou na kojem je bio i pre 50 godina i mora se mnogo uraditi na osavremenjavanju tehnologije. Ipak, ne treba staviti katanac na ovu kuću, već smanjiti proizvodnju i prilagoditi je zahtevima novih tehnologija i standarda – mišljenje je dr Petrovića.

Olivera Popović

Koliko je država uložila u Torlak

* 700.000 evra iz kredita Svetske banke u okviru projekta „Razvoj zdravstva u Srbiji” u pogon za proizvodnju vakcine protiv gripa

* 2.000.000 evra iz budžetskih sredstava Ministarstva zdravlja

* više od 1.000.000 evra od Svetske zdravstvene organizacije u februaru 2009. godine što je dovoljno za nabavku opreme za proizvodnju vakcine protiv gripa, tako da se probna proizvodnja ove vakcine može očekivati u toku ove godine.

* 3.605.000 evra za prvu fazu rekonstrukcije pogona za proizvodnju oralne vakcine protiv poliomielitisa, koje je obezbedila Evropska investiciona banka, u okviru finansijske realizacije projekta „Hitna rekonstrukcija zdravstvenih ustanova u Srbiji”

Koliko još treba za Torlak

* 15.000.000 evra na osnovu procene Instituta „Torlak” za konačnu rekonstrukciju pogona za proizvodnju polio vakcine. Čeka se idejni projekat, koji treba da pokaže konačan iznos sredstava koja se moraju obezbediti.

* 12.000.000 dinara će Ministarstvo zdravlja obezbediti u toku ove godine za izradu idejnog projekta, nakon čega će se znati tačan iznos potrebnih sredstava za završetak rekonstrukcije ovog pogona.

(Podaci Ministarstva zdravlja upućeni juče redakciji)

O. P.

Hrvati sačuvali svoje vakcine, Slovenci i Makedonci sve uvoze

U bivšoj Jugoslaviji, vakcine su se proizvodile samo u Beogradu i Zagrebu, ali za područje cele, tada velike zemlje. Danas, Slovenija i Makedonija i ostale bivše republike uvoze sve vakcine, a jedino je hrvatski Imunološki zavod nastavio uspešno da proizvodi i čuva svoju vlastitu proizvodnju vakcina i seruma, istina posle problema i ćorsokaka u kojem su se našli posle 1998. kada su i oni kao i „Torlak” prestali da prodaju svoje vakcine preko Unicefa i

Panameričke zdravstvene organizacije (PAHO).

Hrvati su svoje finansijske muke sa ovom institucijom rešili tako što je država, štiteći svoje interese, zadržala kontrolni paket 25 odsto plus 1 deonica, dok je za ostatak dozvolila privatizaciju, a počeli su i postupak izbora strateškog partnera. Naravno i oni teže registraciji svojih proizvoda u inostranstvu, a do tada su zadovoljni završenom registracijom u Meksiku, Sloveniji i Rusiji, a u Indiji i Koreji postupak registracije je u toku.

O. P.

Nema smene direktora „Torlaka”

Da li će zbog 200.000 doza koje su ostale neprodane u magacinu Instituta „Torlak” tražiti smenu direktora ove kuće dr Ranka Dakića, ministar zdravlja profesor dr Tomica Milosavljević je odgovorio da nikakve smene nema, već da je u toku formiranje novih upravnih i nadzornih odbora u mnogim zdravstvenim kućama, koji će izabrati rukovodstva zdravstvenih ustanova, pa će tako biti i u Institutu „Torlak”.

O. P.